

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

Polsslag Ondernemend Limburg

juli 2010

VKW Limburg en UNIZO-Limburg
houden vinger aan de pols van de Limburgse economie

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

versterkt ondernemen

Wat is de POL ?

- ✓ Online bevraging bij Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders
- ✓ Op het einde van elk kwartaal
- ✓ 12-tal meerkeuzevragen over omzet, marktvraag, tewerkstelling, investeringen, export en winstmarge
- ✓ Eén kerngetal = POL: geeft weer hoe de Limburgse ondernemer de economische gang van zaken aanvoelt

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

versterkt ondernemen

Waarom is de POL uniek?

- ✓ Niet afgeleid uit bestaande statistieken
- ✓ Aanvoelen van de Limburgse ondernemers zèlf
- ✓ Representatief en relevant:
  - volledige spectrum van ondernemend Limburg
  - op ruime schaal
- ✓ Naast de komende periode, ook bevraging naar resultaten van de afgelopen periode

De POL

- ✓ Momentopname (eind juni)
- ✓ Aanvoelen van het voorbije kwartaal én komende kwartaal

▶ **POL juli 2010 = +0,5**

- ➔ POL daalt, maar blijft nipt positief (POL april 2010 was +3,5)
- ➔ Klim uit het dal minstens even op pauze gezet
- ➔ Optimisme over Q2 2010 was groter dan realiteit
- ➔ Toekomstverwachtingen duidelijk getemperd (eerder neutraal)
- ➔ Vooruitzichten voor Q3 zijn licht negatief (-1,4)

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

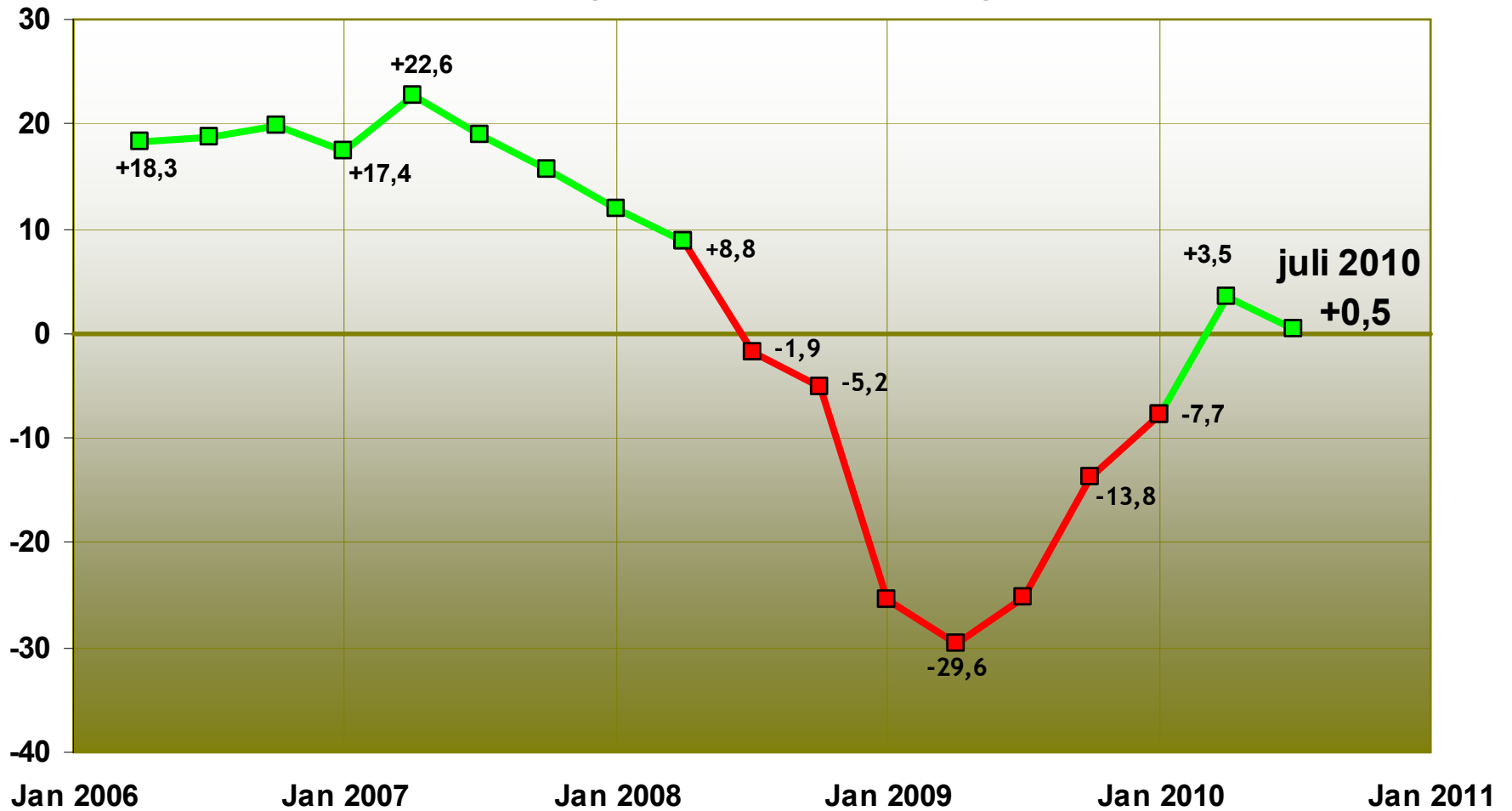

Polsslag Ondernemend Limburg

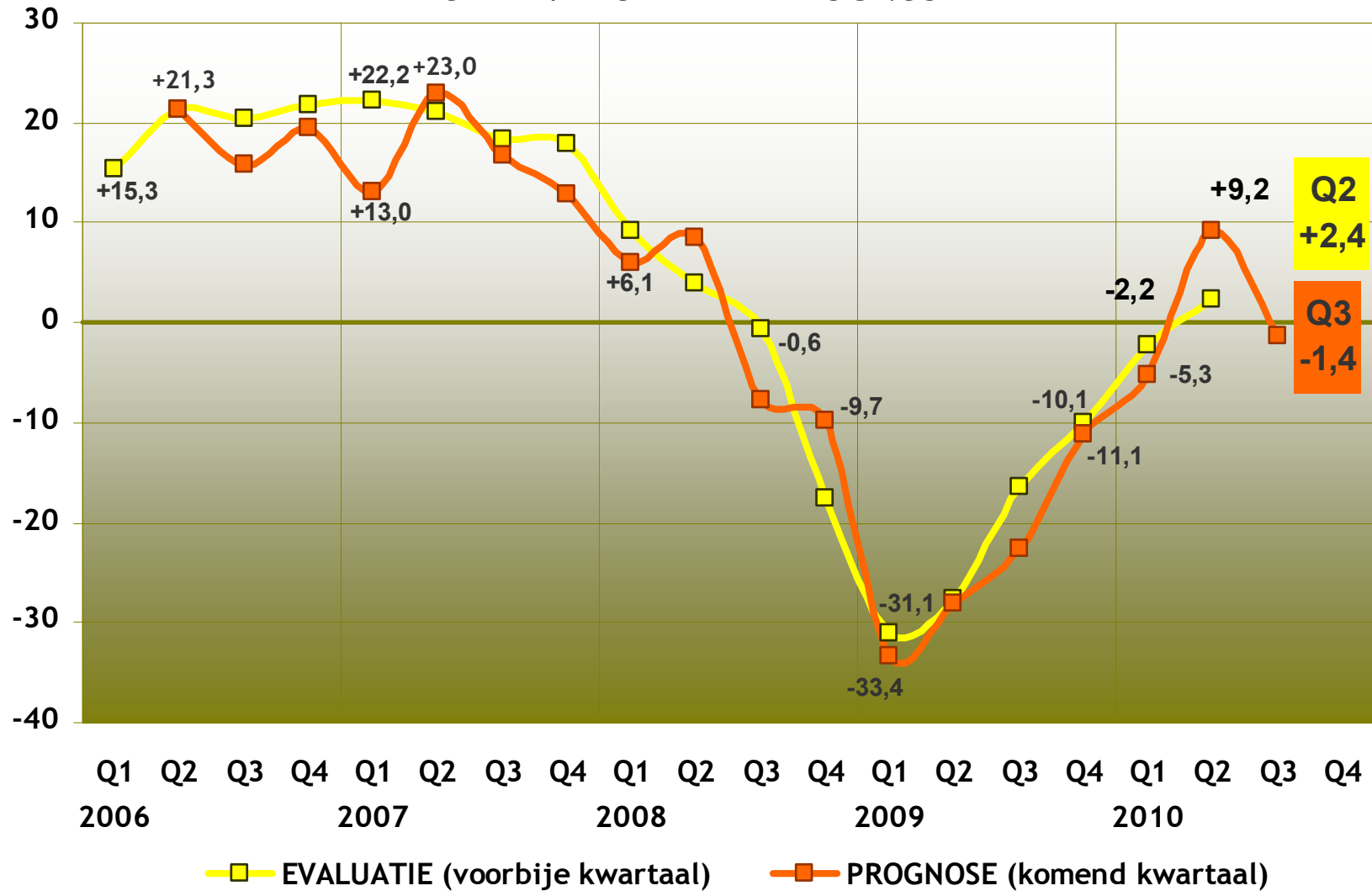

versterkt ondernemen

Polsslag Ondernemend Limburg

POL - EVALUATIE en PROGNOSE

Hoe was het voorbije kwartaal (Q2 2010)?

Evaluatie Q2 2010 = POL voorbije drie maanden

→ **2,4**

- ➔ **Stijging** t.o.v. de evaluatie van het 1ste kwartaal (-2,2)
- ➔ Voor het eerst keer sinds Q2 2008 evalueert een meerderheid het voorbije kwartaal positief!
- ➔ Q2 2010 was een relatief goed kwartaal, maar de hooggespannen verwachtingen werden niet ingelost

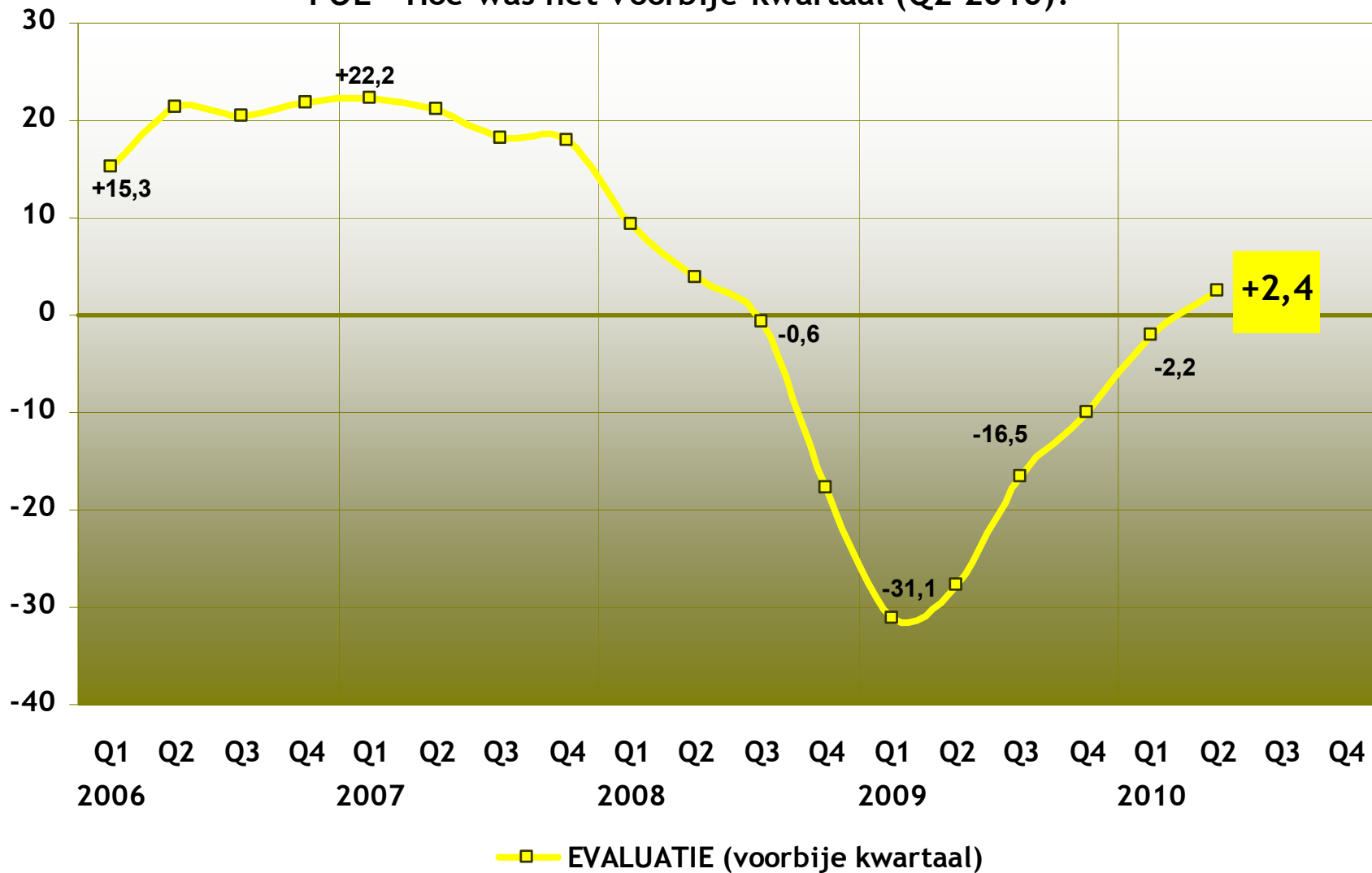
Hoe was het voorbije kwartaal (Q2 2010)?

Evaluatie Q2 2010 = POL voorbije drie maanden

→ **2,4**

- ➔ Stijging is resultaat van verbetering op aantal vlakken:
  - Sterke stijging van de **omzet** (van +5,9 naar +15,7)
  - Opvallend: bedrijven wierven in Q2 meer dan verwacht aan: **tewerkstelling** stijgt van +1,2 naar +9,8 (voorspeld was +6,8)
  - Evolutie **winstmarge** verbeterd, maar nog sterk negatief (-19,5)
  - **Export** status quo op +5,6 (verwachte stijging bleef uit)
- ➔ Wel terugval evolutie **investeringen** van +6,0 naar tot +0,4

POL - Hoe was het voorbije kwartaal (Q2 2010)?

Vooruitzichten 3de kwartaal van 2010?

Prognose Q3 2010 = POL komende drie maanden

→ - 1,4

- ➔ Duidelijk daling (prognose Q2 was + 9,2, evaluatie +2,4)
- ➔ Voor het komende kwartaal zijn terug iets meer ondernemers pessimistisch dan optimistisch
- ➔ Vooral **export**verwachtingen vallen sterk terug: van +19,1 (prognose Q2) naar -4,6

Vooruitzichten 3de kwartaal van 2010?

Prognose Q3 2010 = POL komende drie maanden

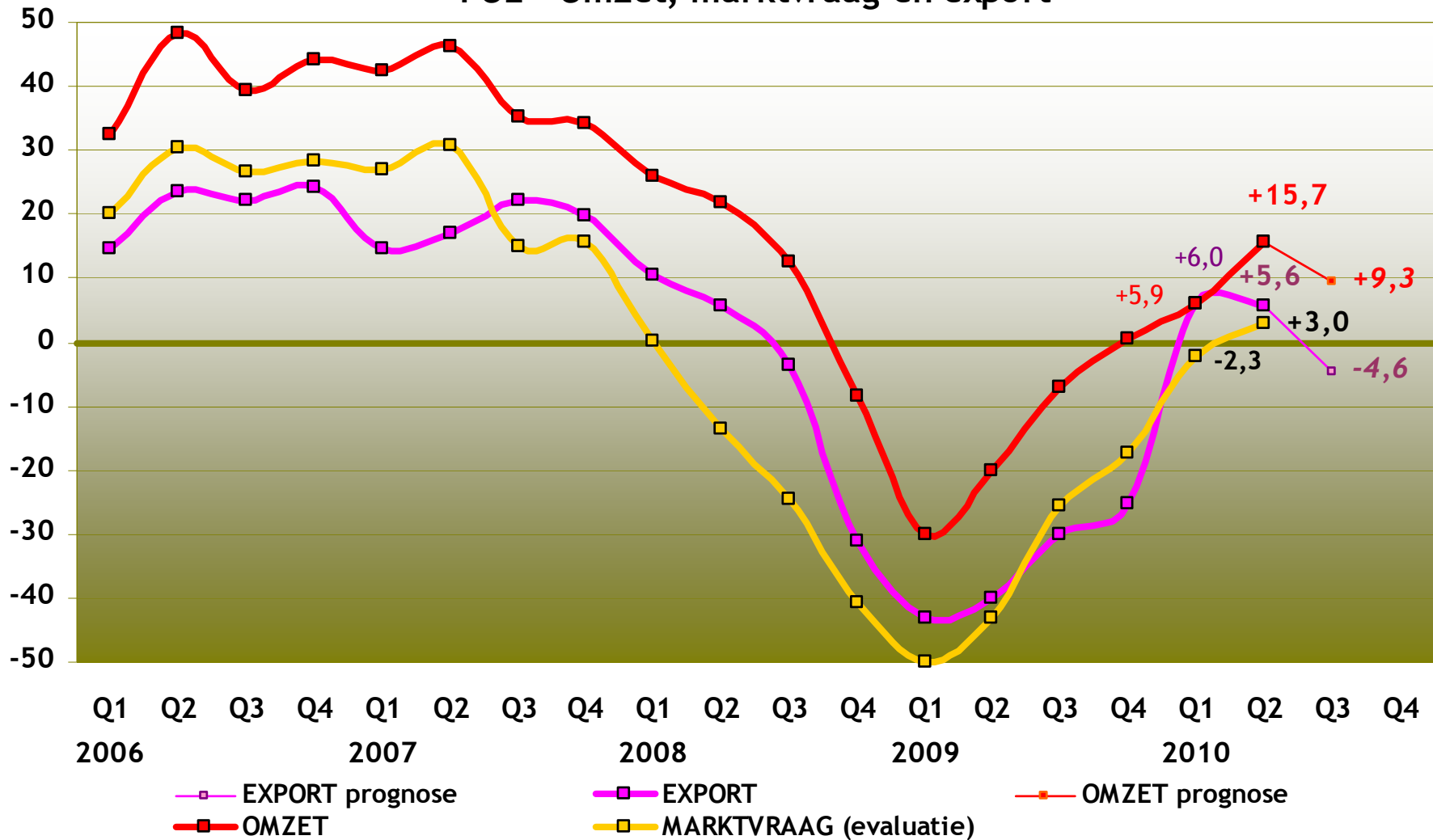
→ **- 1,4**

- ➔ Ook tempering optimisme op vlak van evolutie van de:
  - **Omzet:** terugval van +26,6 (prognose Q2) naar +9,3
  - **Tewerkstelling:** van +6,8 naar +4,1

- ➔ Vooruitzichten **investeringen** trappelen ter plaatse (+1,2)

- ➔ Verwachte evolutie **winstmarge** verslechtert: van (-8,9 naar -17,1)

POL - Wat wordt verwacht van het komende kwartaal (Q3 2010)?

POL - Omzet, marktvraag en export

LIMBURG

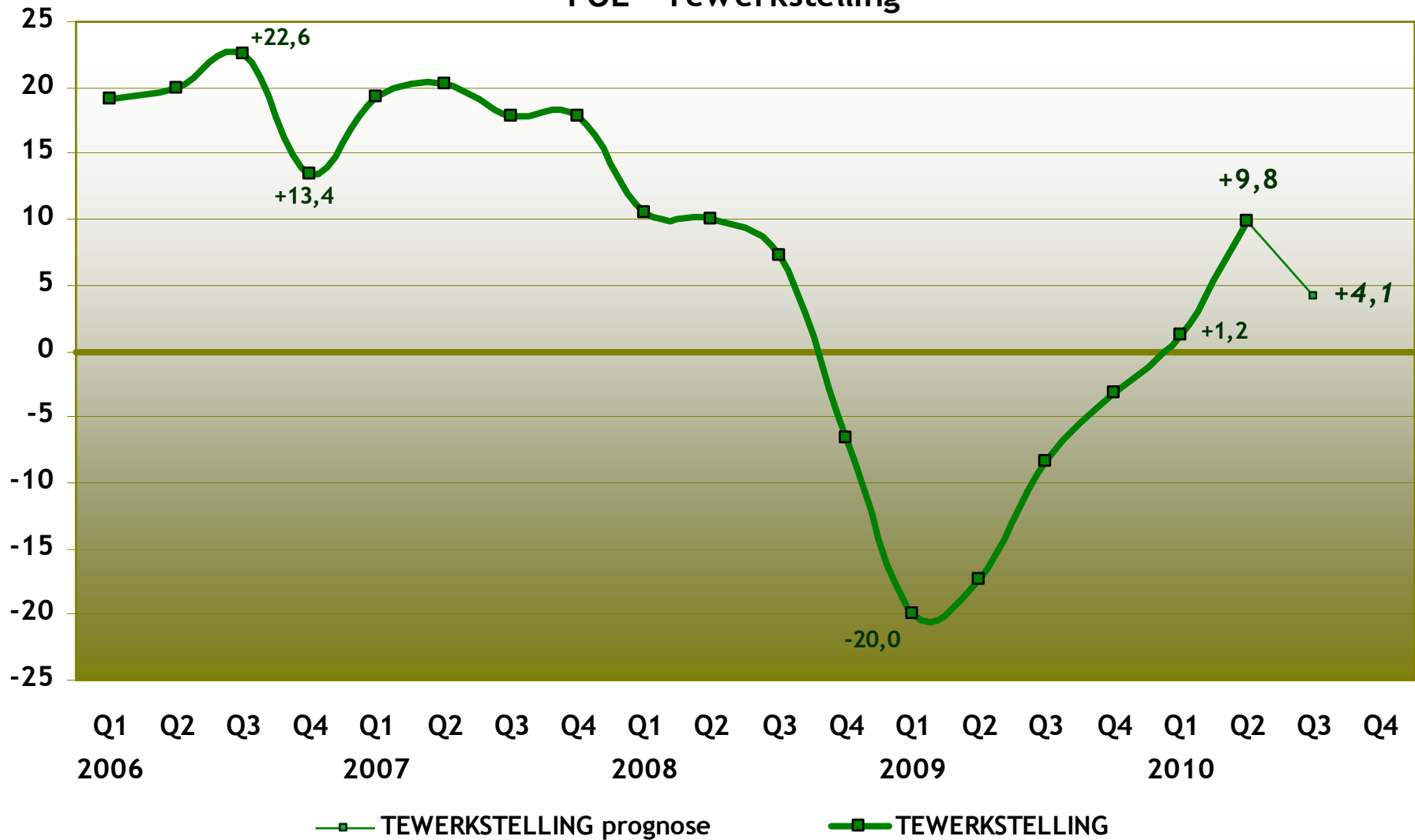
Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

POL - Tewerkstelling

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

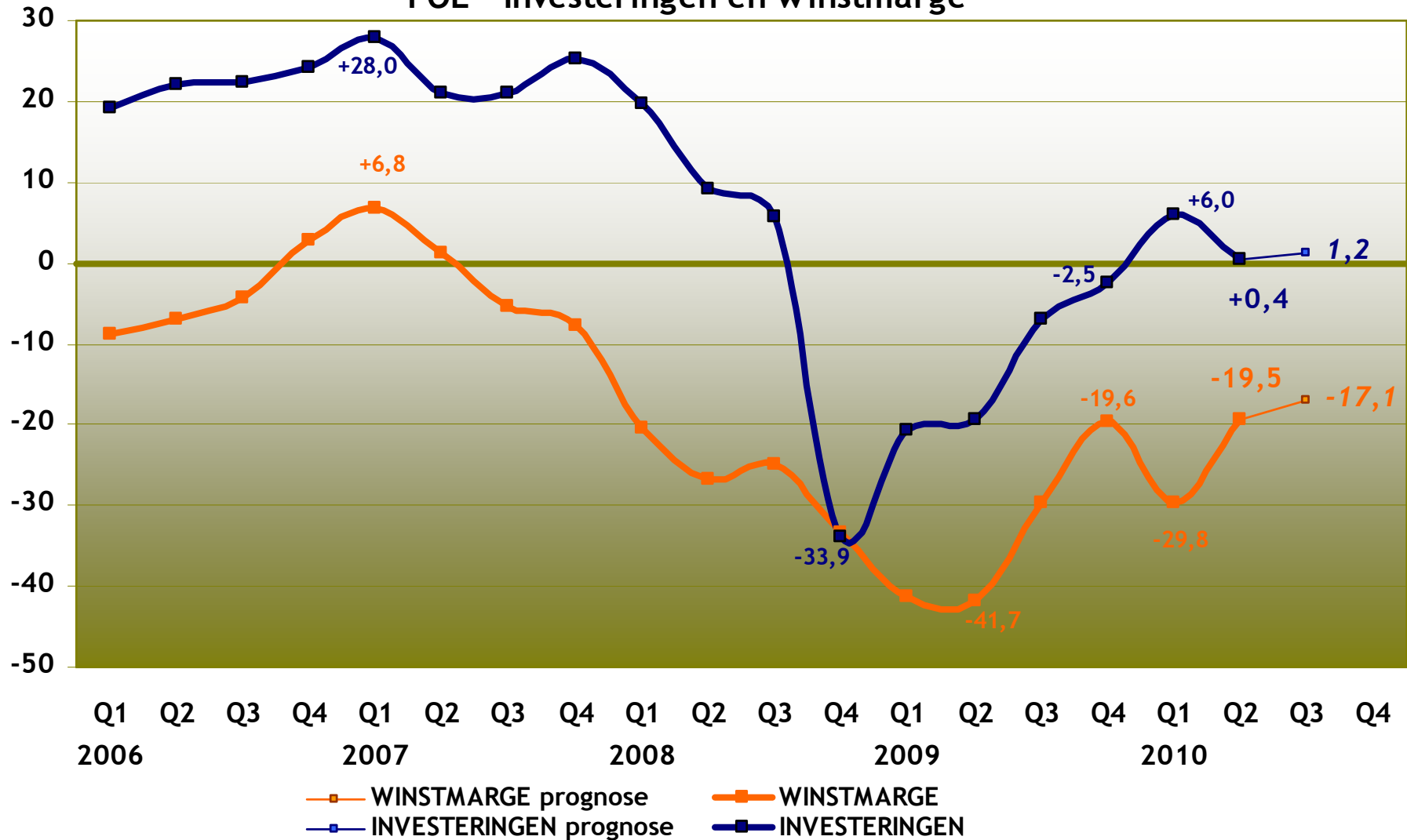

Polsslag Ondernemend Limburg

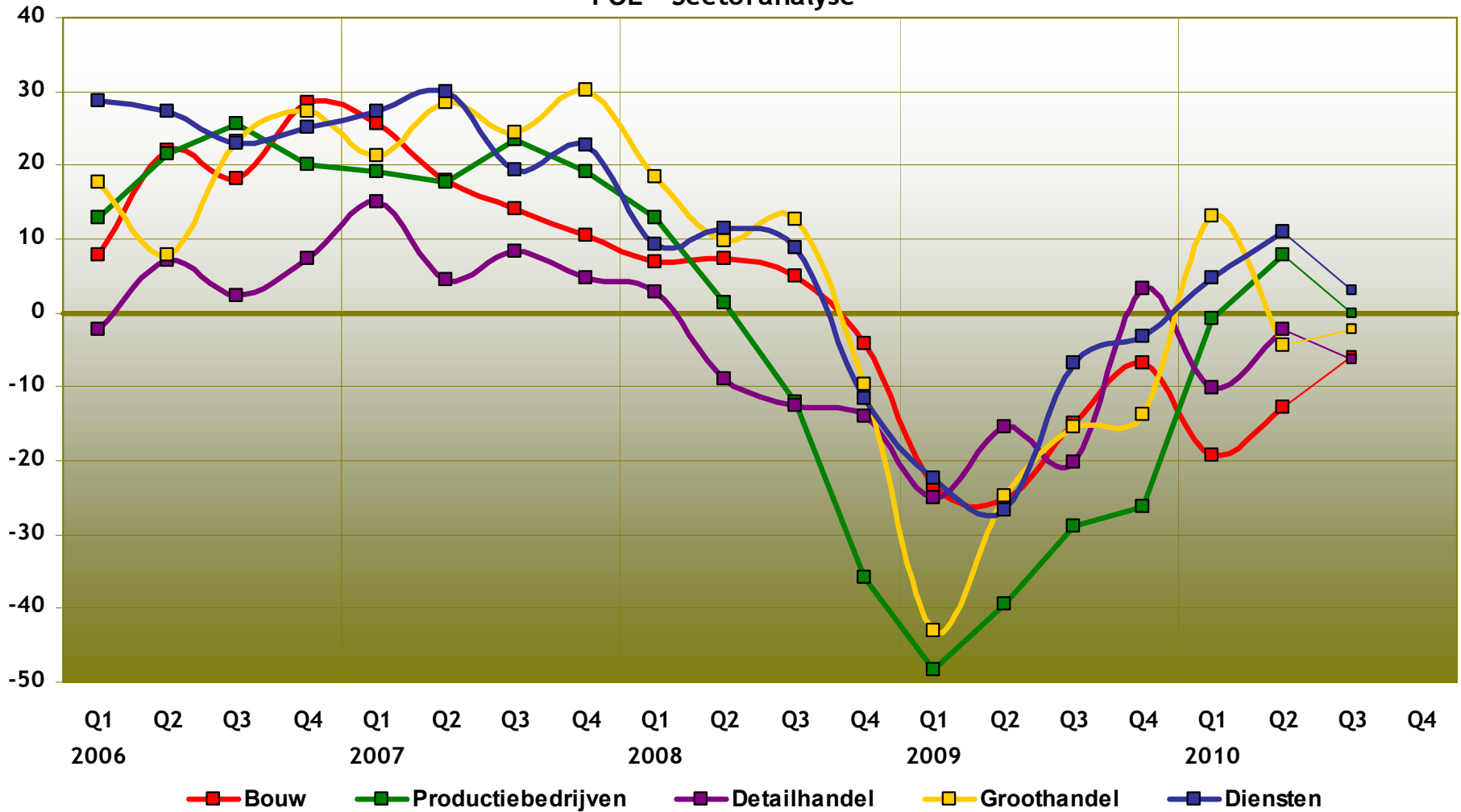
versterkt ondernemen

POL - Investerings en winstmarge

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

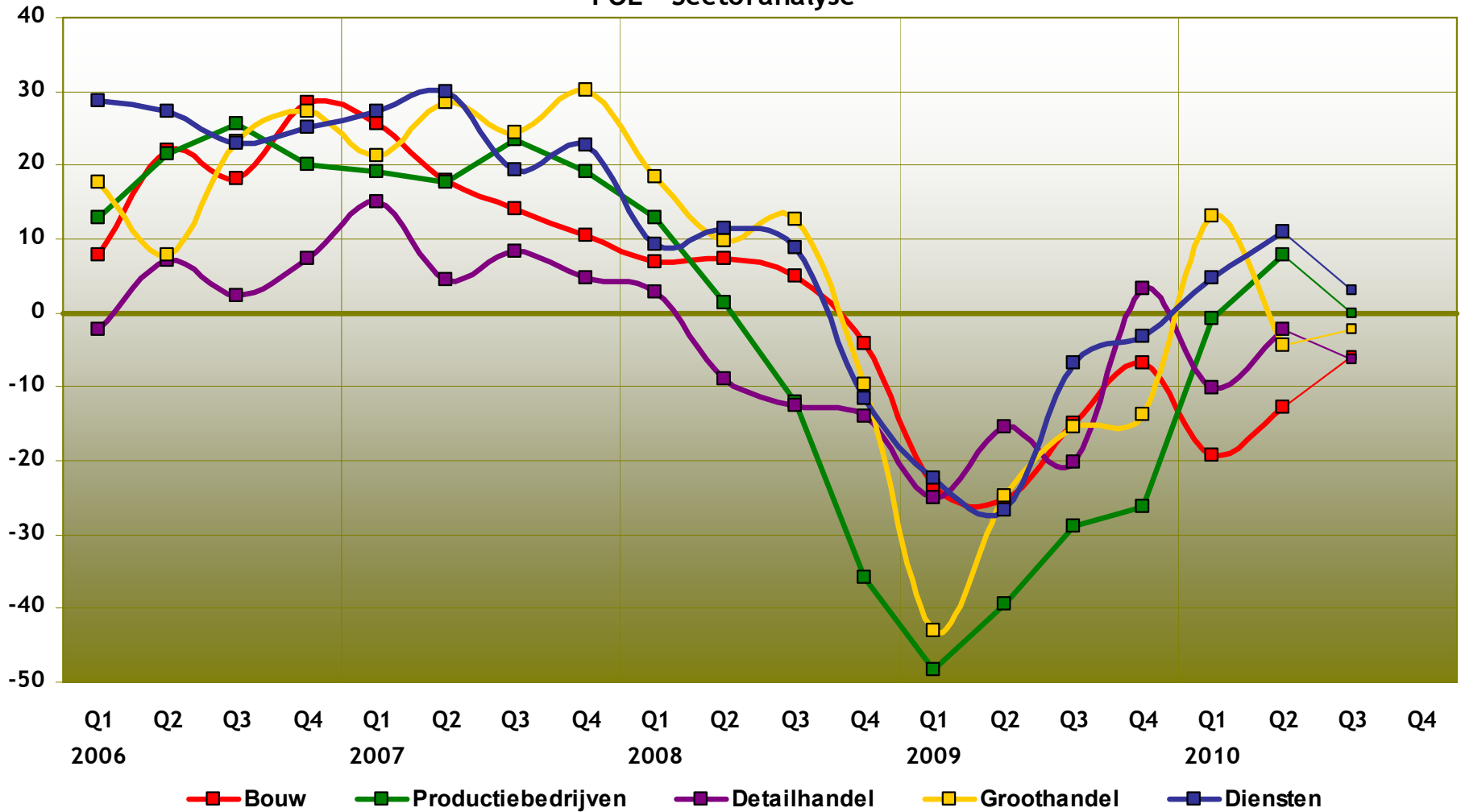

Sectoranalyse

- ✓ Voor alle sectoren was Q2 een stuk beter dan Q1 behalve voor de groothandel.
- ✓ **Groothandel** was 3 maanden geleden opvallend positief, nu overheerst pessimisme in alle bevraagde onderdelen
- ✓ De **bouwsector** heeft het nog steeds het moeilijkst (-12,9), maar enige sector waar vooruitzichten fundamenteel verbeteren (-5,6)

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

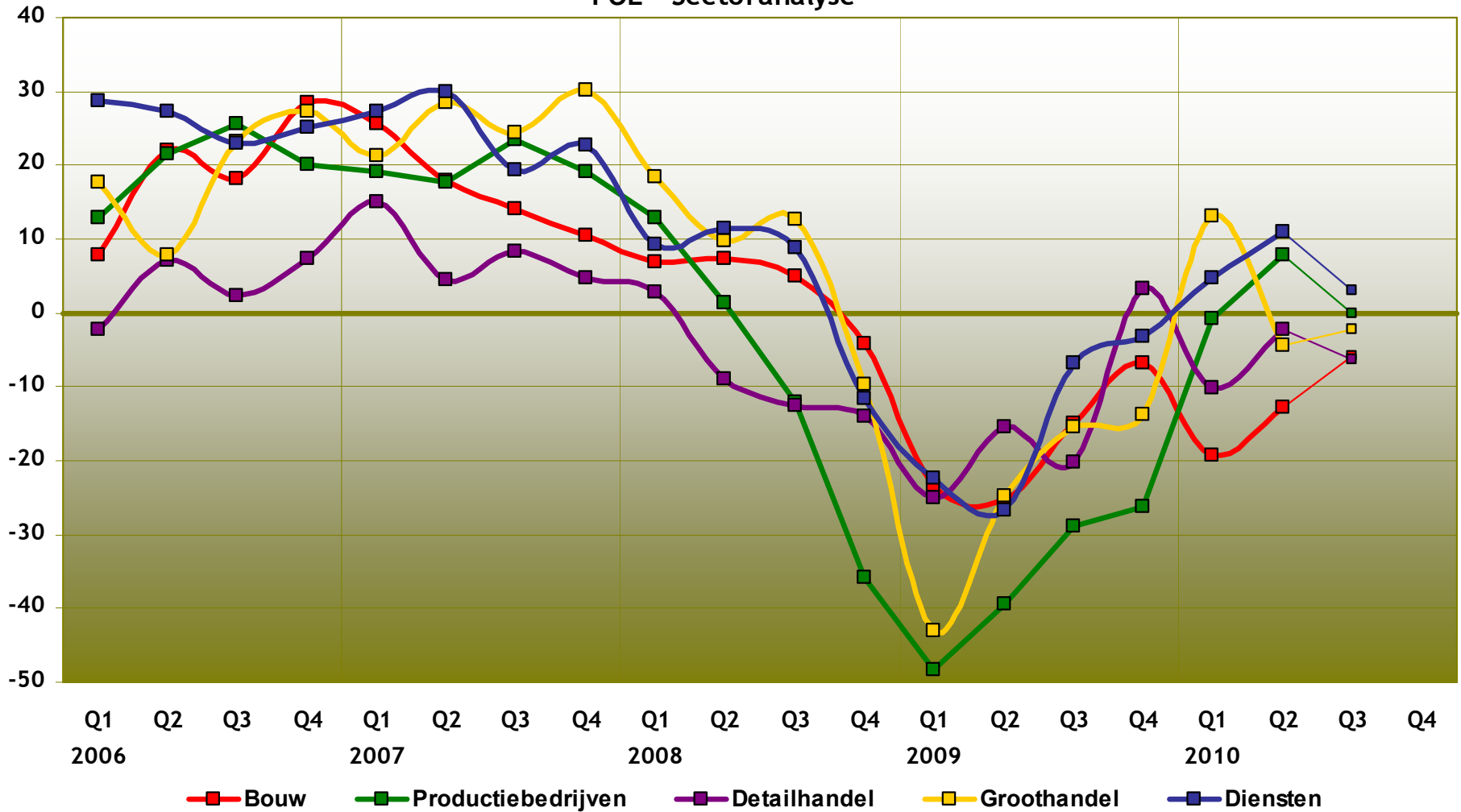

Sectoranalyse

- ✓ De **detailhandel** kende een stijging, maar het merendeel van de ondernemers is nog ongunstig gestemd (-2,1)
- ✓ De **productiesector** evolueerde op 6 maanden tijd van zwakste naar 2de sterkste sector (van -26,2 naar +7,8)
- ✓ **Dienstensector** blijft in stijgende lijn (+11,0) en blijft als enige positief over komende kwartaal
- ✓ Tewerkstellingsevolutie Q2 was positief in alle sectoren

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

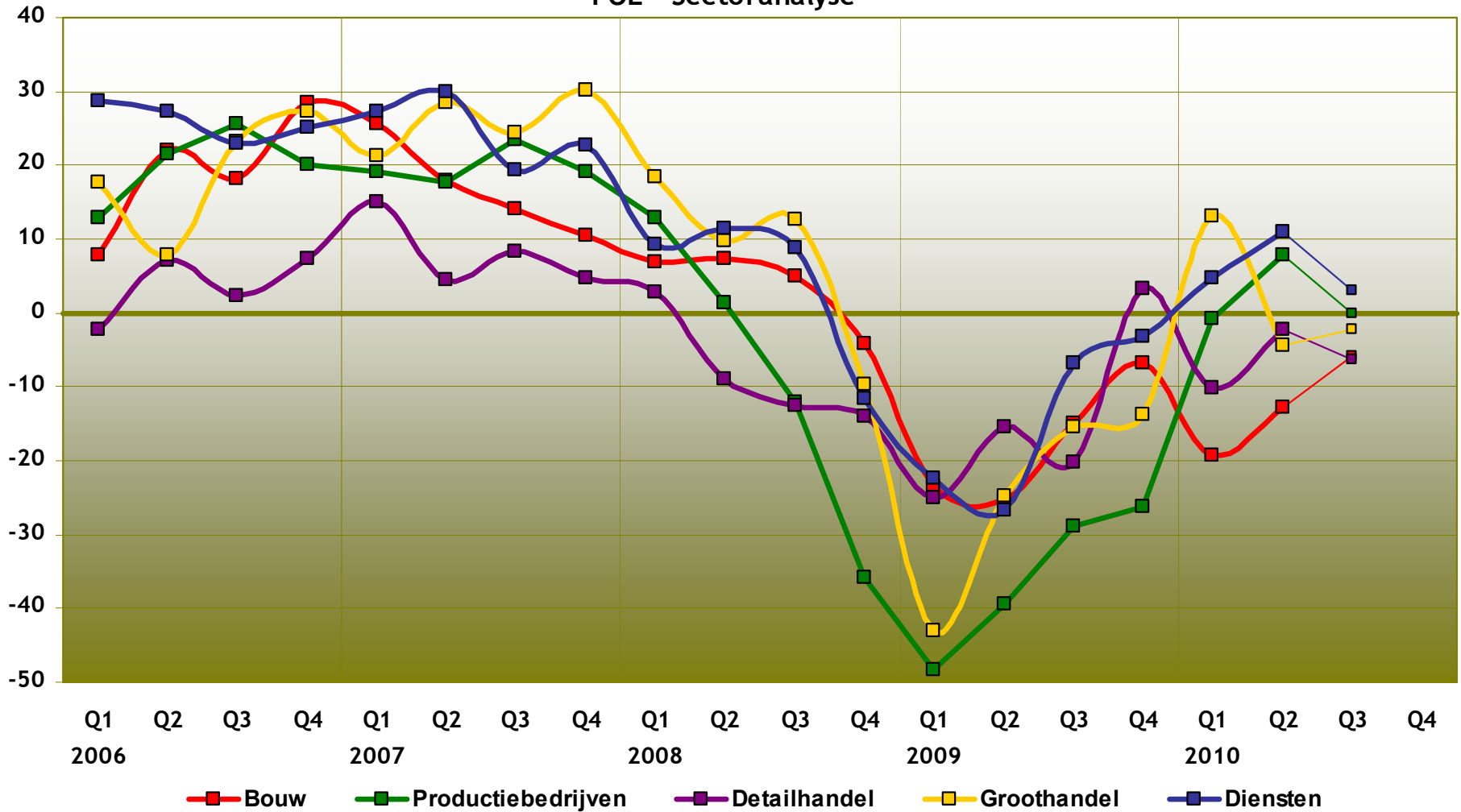
Sectoranalyse

Bouwsector

- Verbetering t.o.v. vorige kwartaal (van -19,3 naar -12,9), maar blijft meest problematische sector
- Omzetevolutie terug positief (van -31,5 naar +3,5), evenals tewerkstelling (+4,4)
- Sterke terugval van investeringen (-12,5) en export (-31,0)
- Verbetering evolutie winstmarges, maar blijft sterk wegen op de sector (-50,5 naar -28,8)
- Vooruitzichten volgend kwartaal verbeteren (als enige sector), maar nog geen zicht op positief cijfer (-5,9)

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

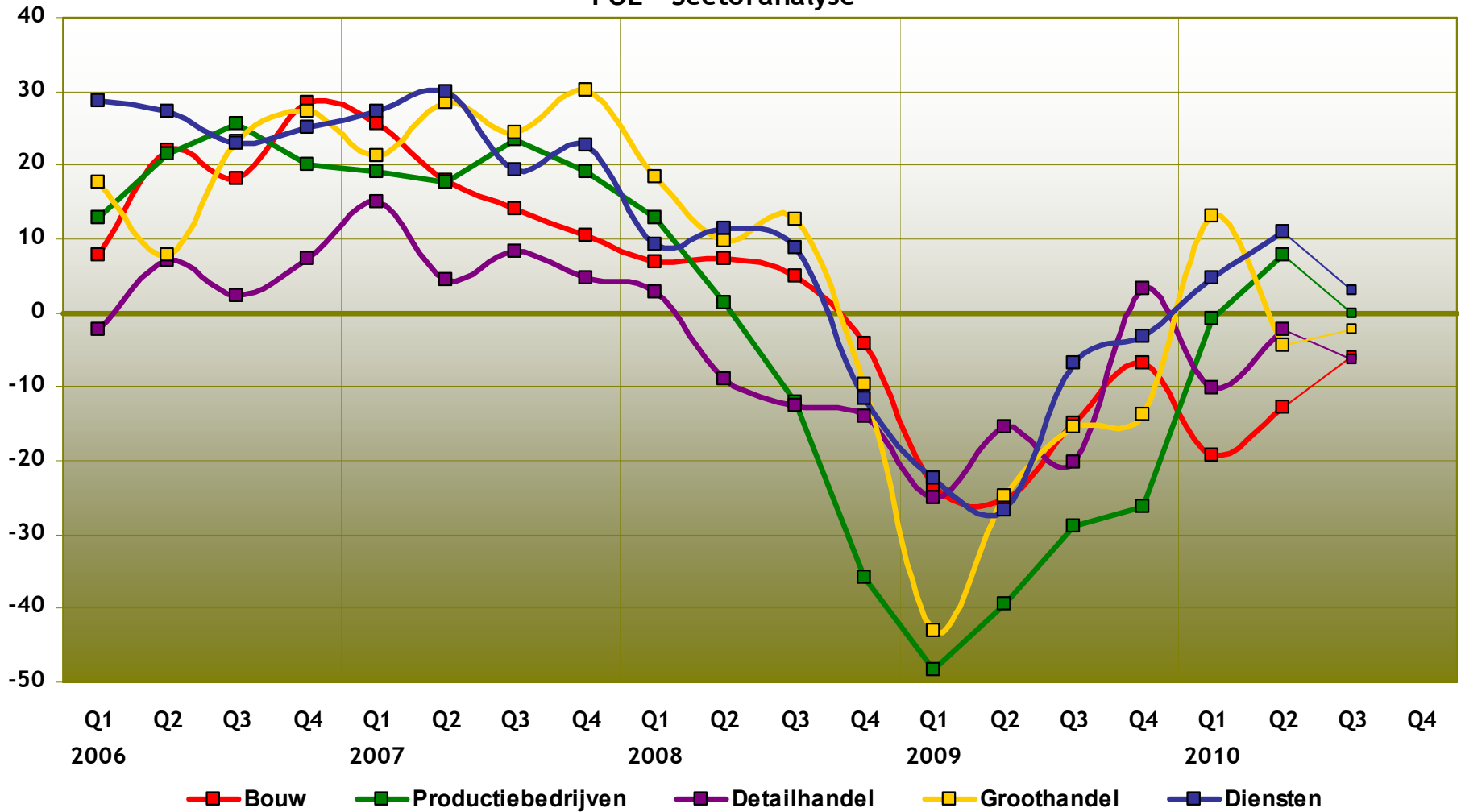
Sectoranalyse

Groothandel

- Enige sector met achteruitgang in Q2 (van 13 naar -4,5): van sterkste naar op één na zwakste sector
- Alle onderdelen kregen grote knauw met als uitschieters tewerkstelling (van +28,9 naar +5,3) en export (van +7 naar -13)
- Maar ook de omzet (+15,8), de investeringen (-2,7) en de winstmarge (-27,8) kregen klappen
- Volgend kwartaal: meerderheid blijft pessimistisch, zij het in mindere mate (-2,1)

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

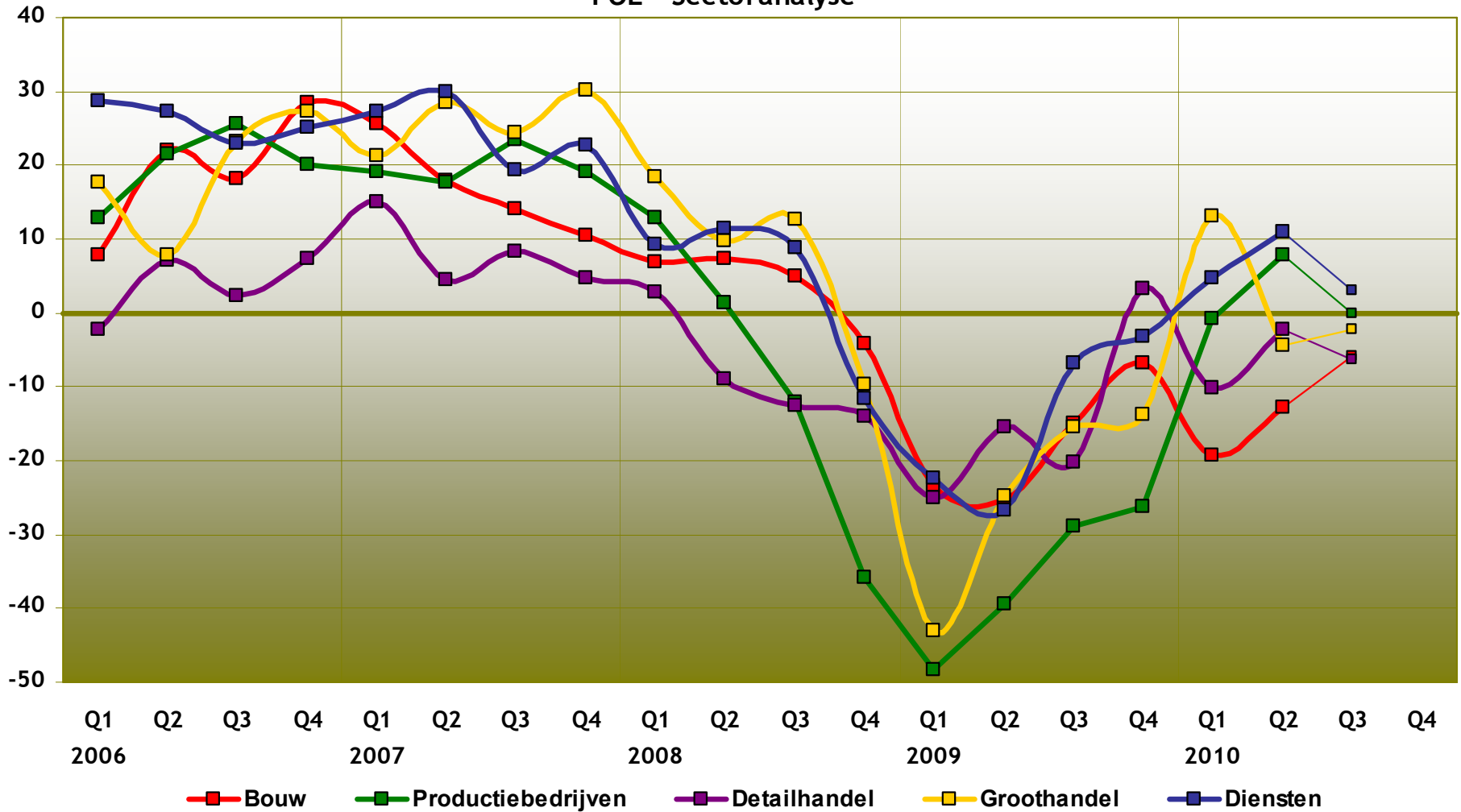
Sectoranalyse

Detailhandel

- Na de sterke terugval tijdens eerste kwartaal 2010, was Q2 duidelijk beter, maar een meerderheid blijft nog ongunstig gestemd (-2,1)
- Vooral export deed het beter (van -17,6 naar 7,7) en meer bedrijven zagen personeel toenemen (van -4,2 naar +5,4)
- Evolutie winstmarges verbetert licht, maar blijft erg negatief (-23,9)
- Ook de detailhandel verwacht komende kwartaal een terugval (-6,3)

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

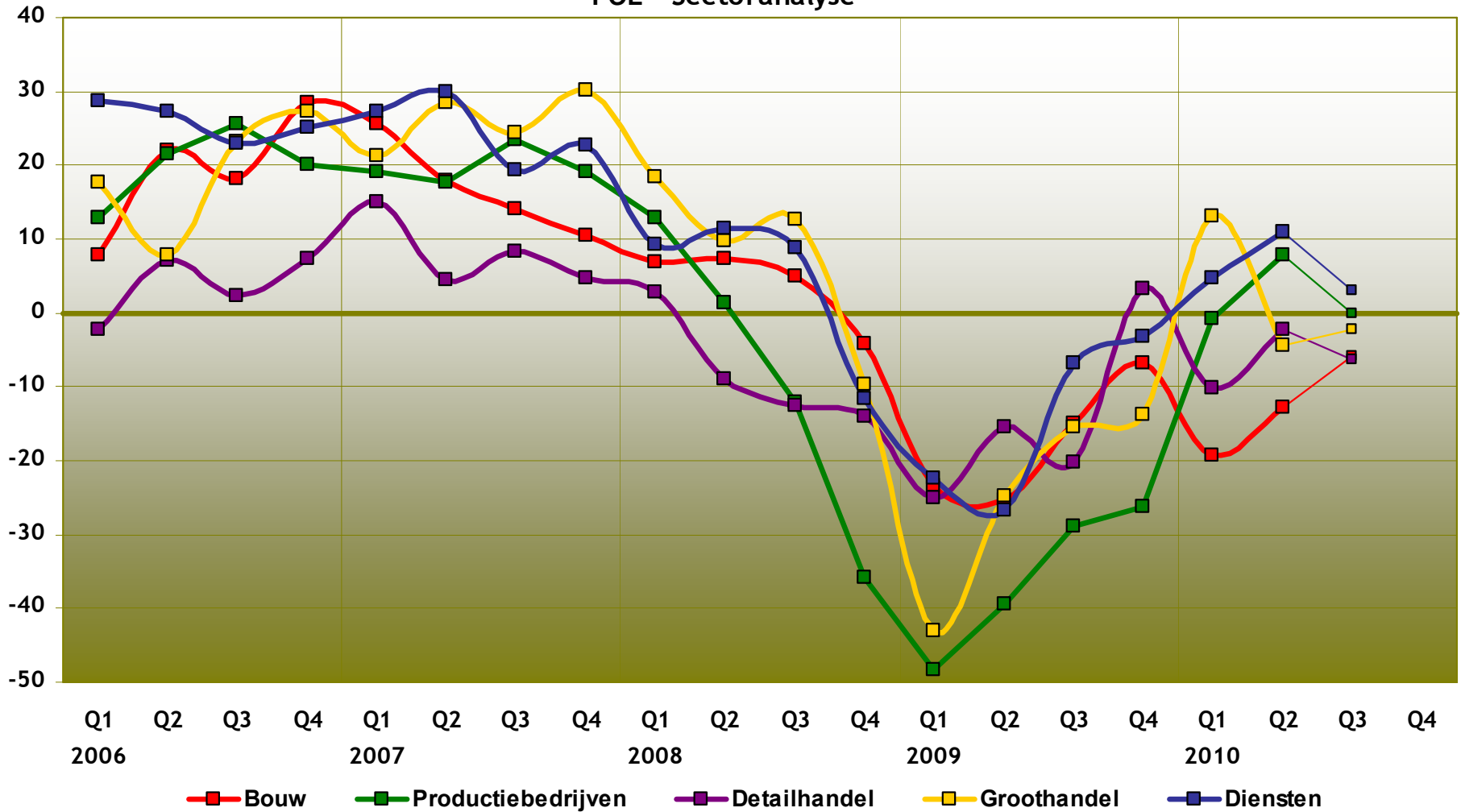
Sectoranalyse

Diensten

- Verdere positieve evolutie tijdens 2de kwartaal 2010 (van +4,7 naar +11,0)
- Alle onderdelen verbeteren, vooral omzet (+30,3) en tewerkstelling (van +9,8 naar +20,6)
- Enkel de investeringen stegen een stuk minder snel (van +17,2 naar +5,2)
- Men is echter erg voorzichtig m.b.t. het komend kwartaal (+3,1)

Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

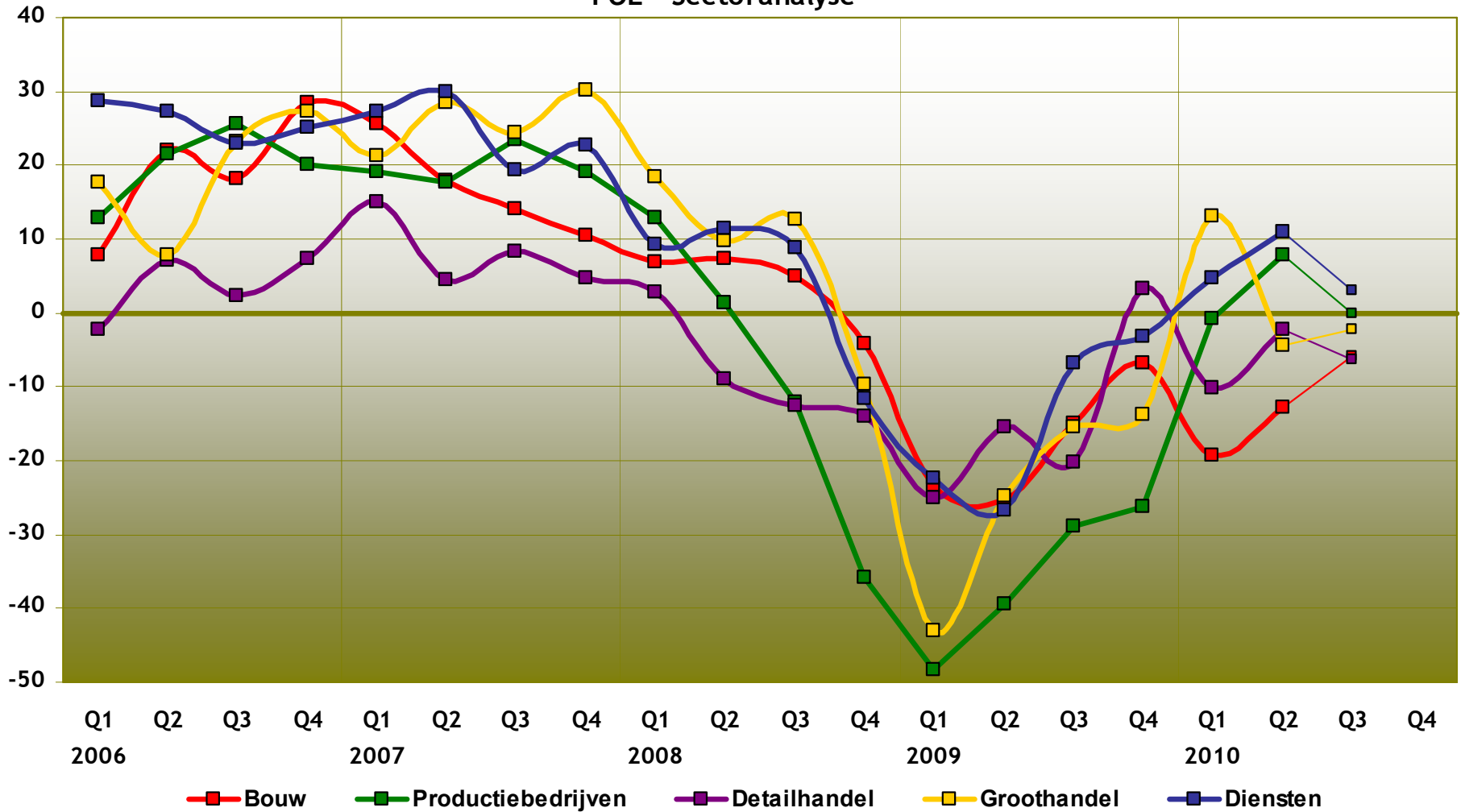
Sectoranalyse

Productiebedrijven

- Op 6 maanden tijd klom de productiesector van zwakste sector naar 2de sterkste sector
- Q2 voor het eerst door meerderheid productiebedrijven positief geëvalueerd (van -0,9 naar +7,8)
- Evolutie tewerkstelling (+4,8) en investeringen (+6,8) voor het eerst in 2 jaar terug positief
- Weinig geloof in een verder herstel in het komende kwartaal (-0,1)
- Voorspelt als enige sector een daling van de tewerkstelling in Q3 (-5,8), maar investeringen blijven positief (+4,3)

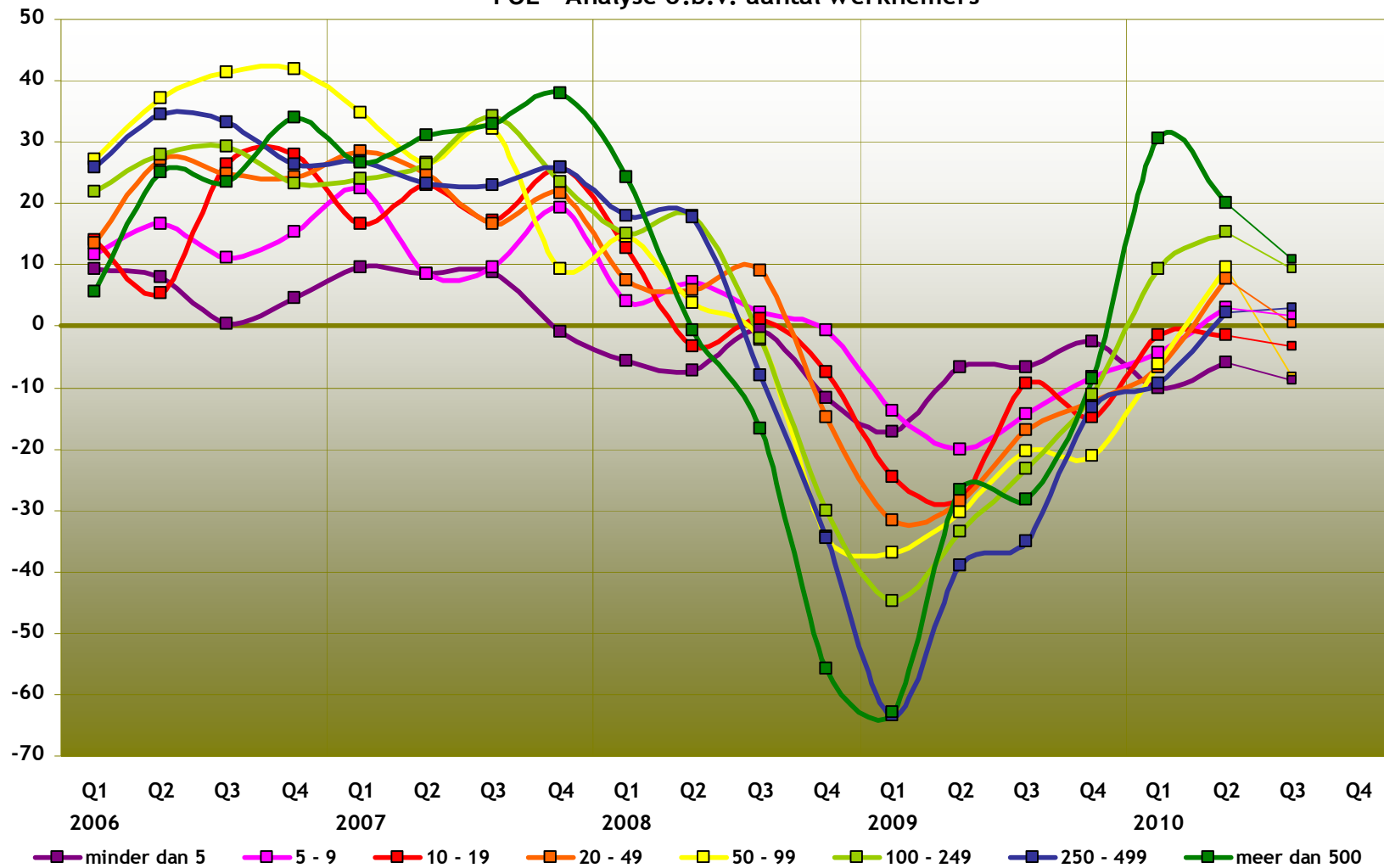
Sectoranalyse

POL - Sectoranalyse

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

Grootste bedrijven: +500 werknemers

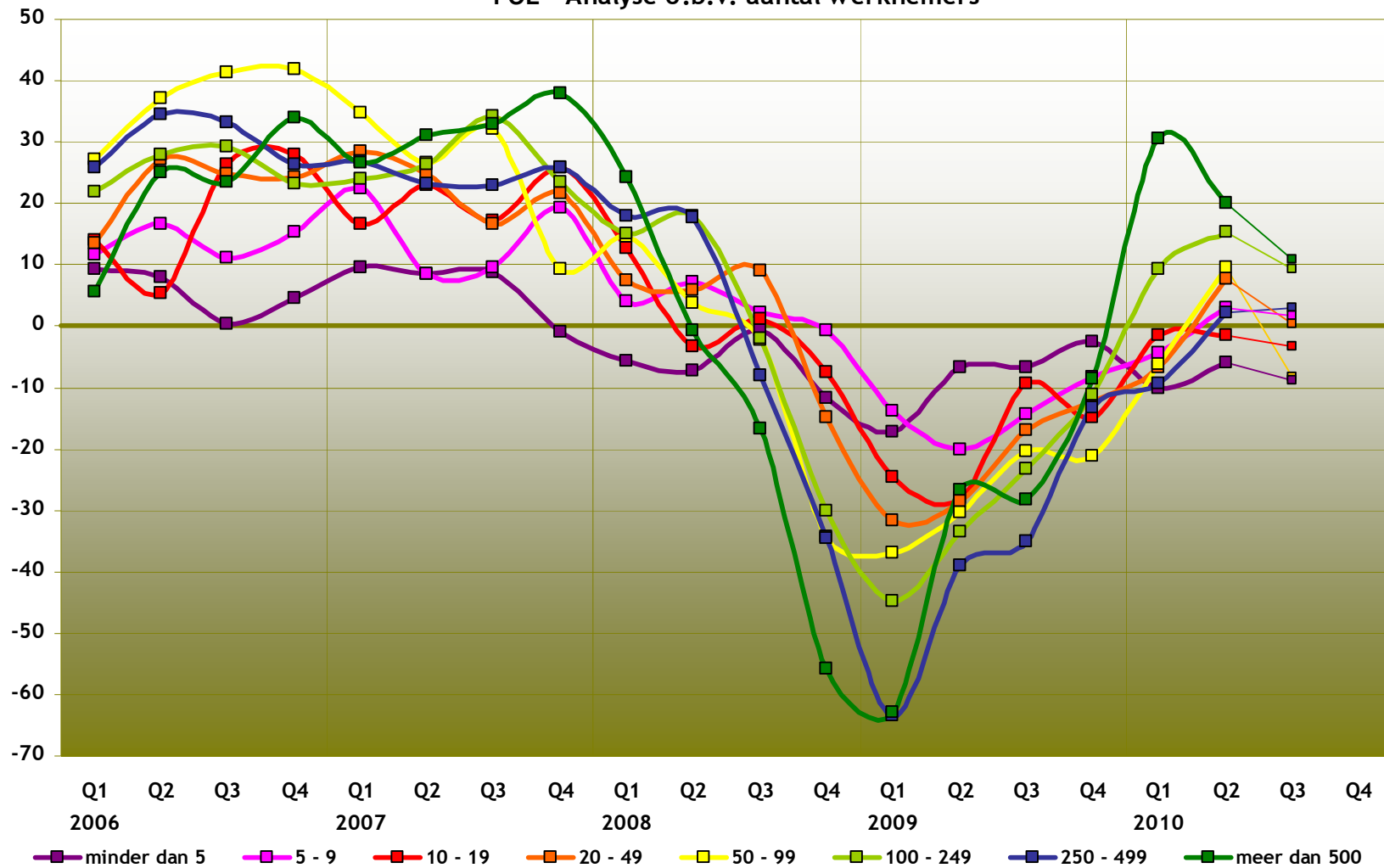
- Na de enorme sprong tijdens Q1, kent deze categorie als enige een achteruitgang in Q2 (van +30,7 naar +20,2)
- Blijft wel meest positief ingesteld segment
- Q3 wordt opnieuw minder goed ingeschat (+10,9)

100-500 werknemers

- Mooie verbetering in Q2
- Vooral voor segment 250-499 werknemers dat hiermee voor eerst sinds lang positief gestemd is (+2,3)
- Voorzichtiger voor Q3, maar meerderheid blijft optimistisch

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

Middelgrote bedrijven: 20 tot 100 werknemers

- Voor het eerst sinds eind 2008 is een duidelijke meerderheid positief over het voorbije kwartaal
- Vooruitzichten komend kwartaal zijn echter mager
- Vooral segment 50-99 werknemers is somber (-8,2)

Kleinste bedrijven <20 werknemers

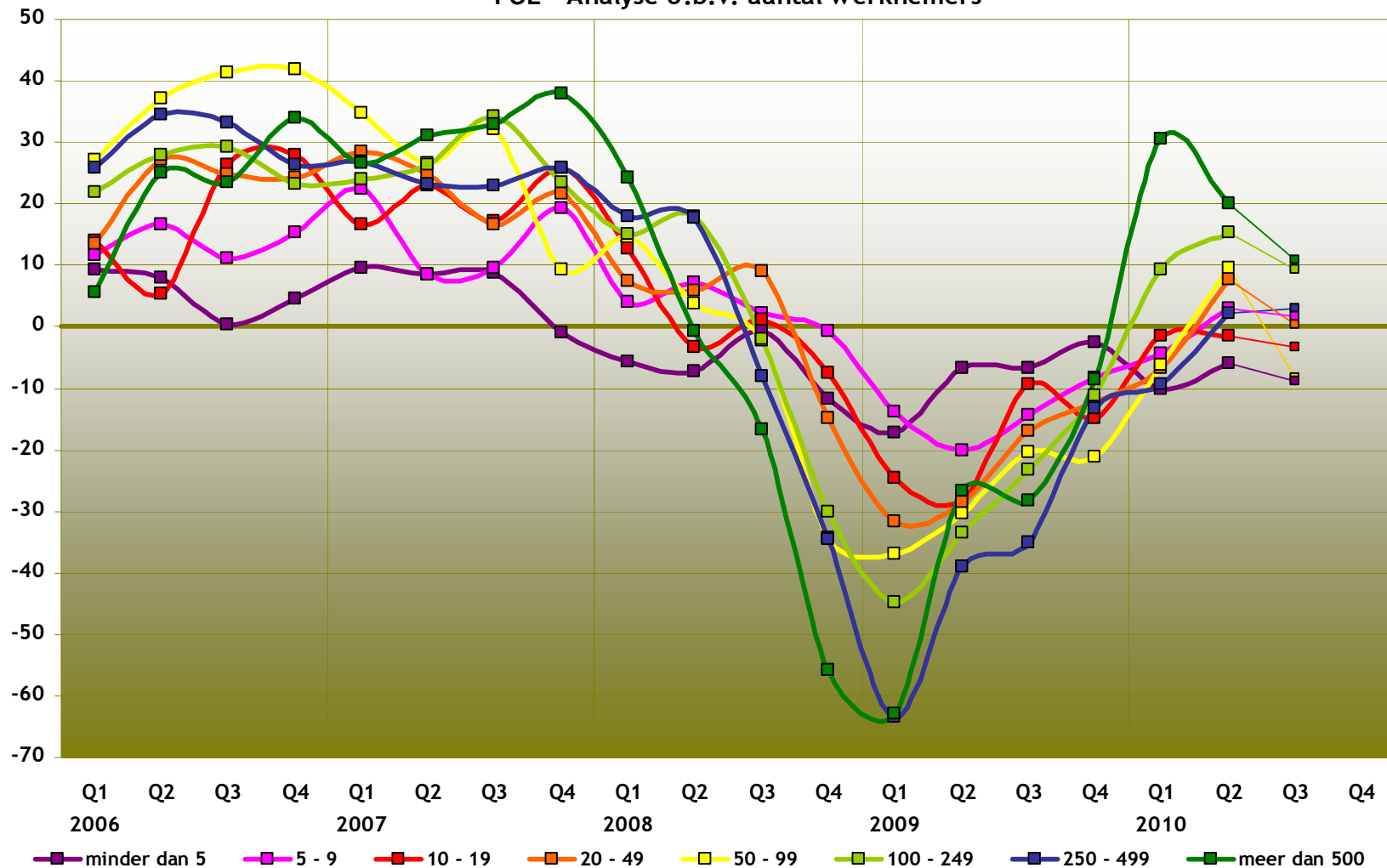
- Stijging tijdens Q2, maar een meerderheid van de kleine bedrijven blijft negatief gestemd
- Voorzichtigheid geboden voor het komende kwartaal
- Vooral kleinste bedrijven (< 5 werknemers) zien weinig heil in derde kwartaal (-8,7)

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

- ✓ Evolutie **tewerkstelling** was in Q2 enkel negatief in segment 250-499 werknemers
- ✓ Verbetering evolutie van **omzet** en winstmarges in alle segmenten, behalve bij de grootste bedrijven (> 500 wn)
- ✓ Evolutie **winstmarges** blijft echter in elk segment negatief
- ✓ **Export**vooruitzichten evolueren vooral bij de kleinere bedrijven ongunstig
- ✓ **Investerings**vooruitzichten blijven vooral bij grootste bedrijven (+100 werknemers) op peil
- ✓ **Negatieve vooruitzichten** voor alle componenten en segmenten voor Q3 2010 duiden duidelijk op ongerustheid over de toekomstige evolutie van de economie!

Analyse o.b.v. grootte bedrijf

POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers

SAMENGEVAT (1):

- ➔ POL daalt licht en balanceert rond nulpunt, maar blijft nog net positief (+0,5)
- ➔ Relatief goed 2de kwartaal (+2,4)
- ➔ Voor het eerst keer sinds Q2 2008 evalueert een meerderheid het voorbije kwartaal positief!
- ➔ MAAR duidelijk negatievere vooruitzichten voor Q3
- ➔ **Tewerkstelling** evolueerde meer dan verwacht positief in Q2, enkel productiesector verwacht een daling in Q3

SAMENGEVAT (2):

- ➔ Enkel bedrijfsgrootte > 500 wn kende een terugval in Q2, maar blijft segment met het meest positieve sentiment
- ➔ Kleinste bedrijven zijn het meest negatief gestemd
- ➔ **Productiesector** evolueerde op 6 maanden tijd van zwakste naar 2de sterkste sector
- ➔ De **bouwsector** heeft het nog steeds het moeilijkst, maar enige sector met betere vooruitzichten Q3 i.v.m. Q2
- ➔ **Detailhandel** blijft eerder negatief gestemd over economische gang van zaken

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

SAMENGEVAT (3):

- ➔ Keert POL komend kwartaal terug naar rode cijfers?
- ➔ Vooral vrees voor negatieve evolutie omzet, export en winstmarge in Q3
- ➔ Adempauze of kentering?
- ➔ Cfr. onrust financiële markten, stijgende energieprijzen, evolutie euro, stijgende inflatie, ...

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

Polsslag Ondernemend Limburg

Vragen m.b.t. de POL-cijfers?

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

POL Themabevraging

Juli 2010

(tijdstip bevraging: einde juni 2010)

“WEB 2.0”

Limburgse ondernemers: internet en social media

POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

Enkele cijfers anno 2010:

➔ Wereldwijd

- ➔ 500.000.000 Facebook-profielen
- ➔ 70.000.000 LinkedIn-gebruikers
- ➔ 75.000.000 Twitteraars

➔ In België:

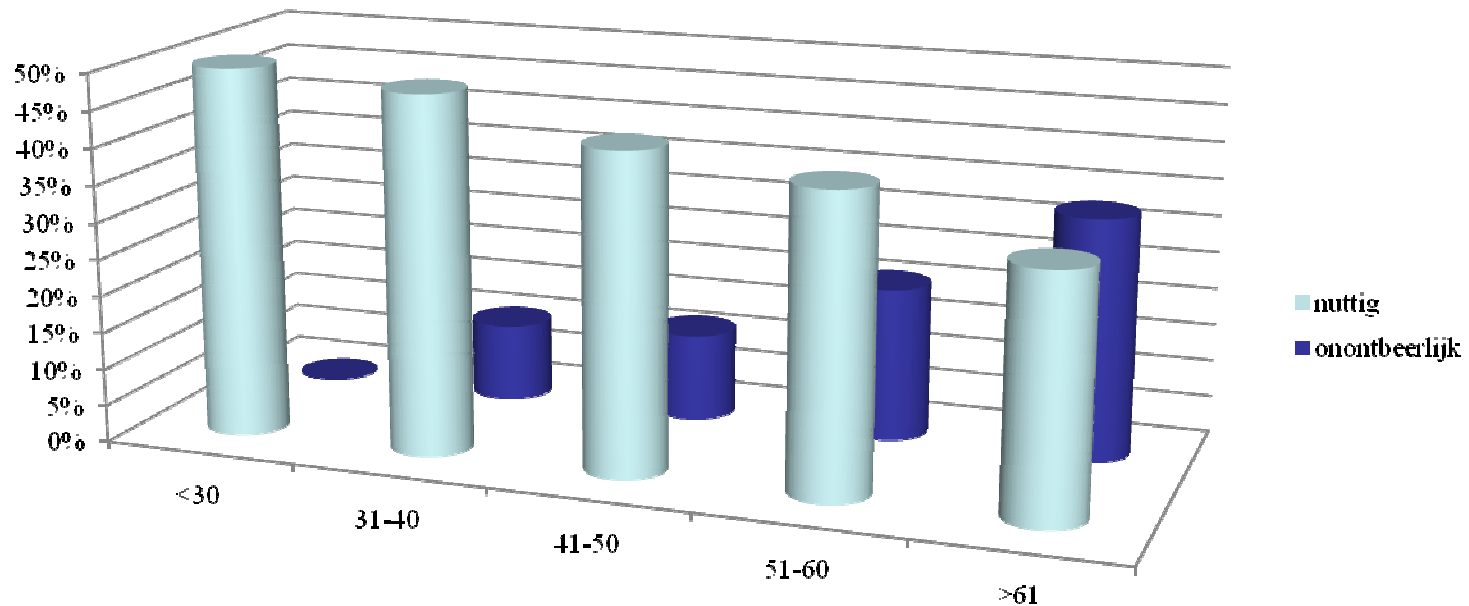
- ➔ 3.500.000 Facebook-profielen
- ➔ 500.000 LinkedIn-gebruikers
- ➔ 45.000 Twitteraars

Britney Spears:
5.233.082
followers op
Twitter

POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

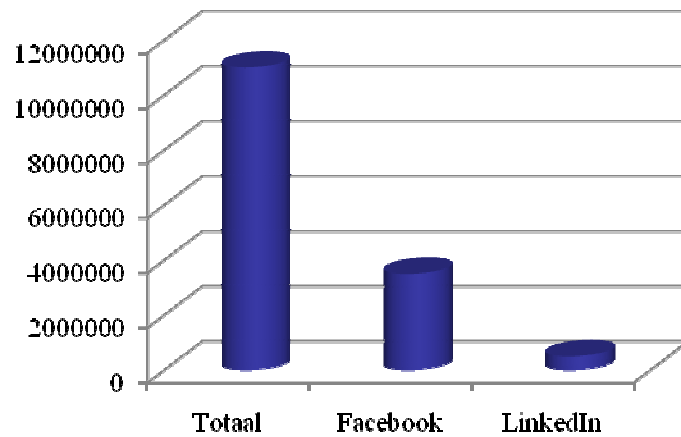
Belang van social media bij oudere ondernemers neem toe

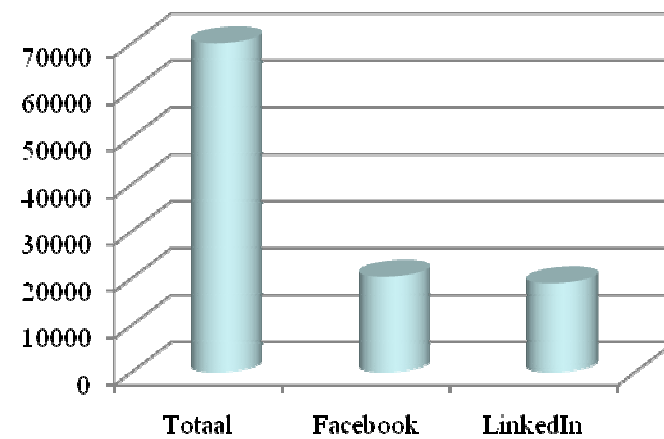
POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

LinkedIn even populair als Facebook bij ondernemers

Belgen

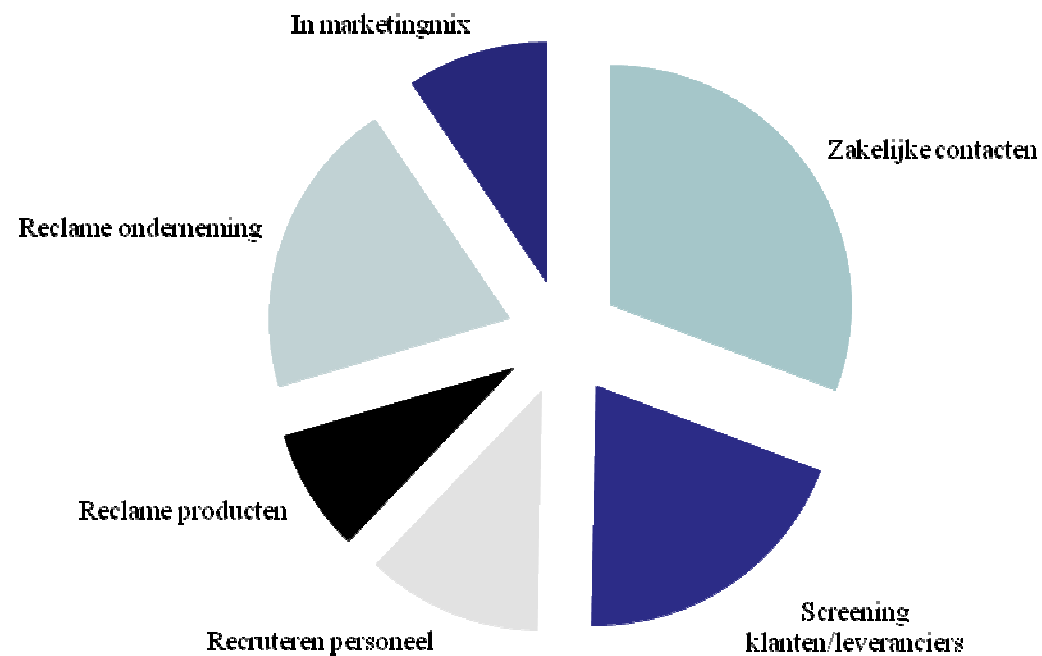

Ondernemers Limburg

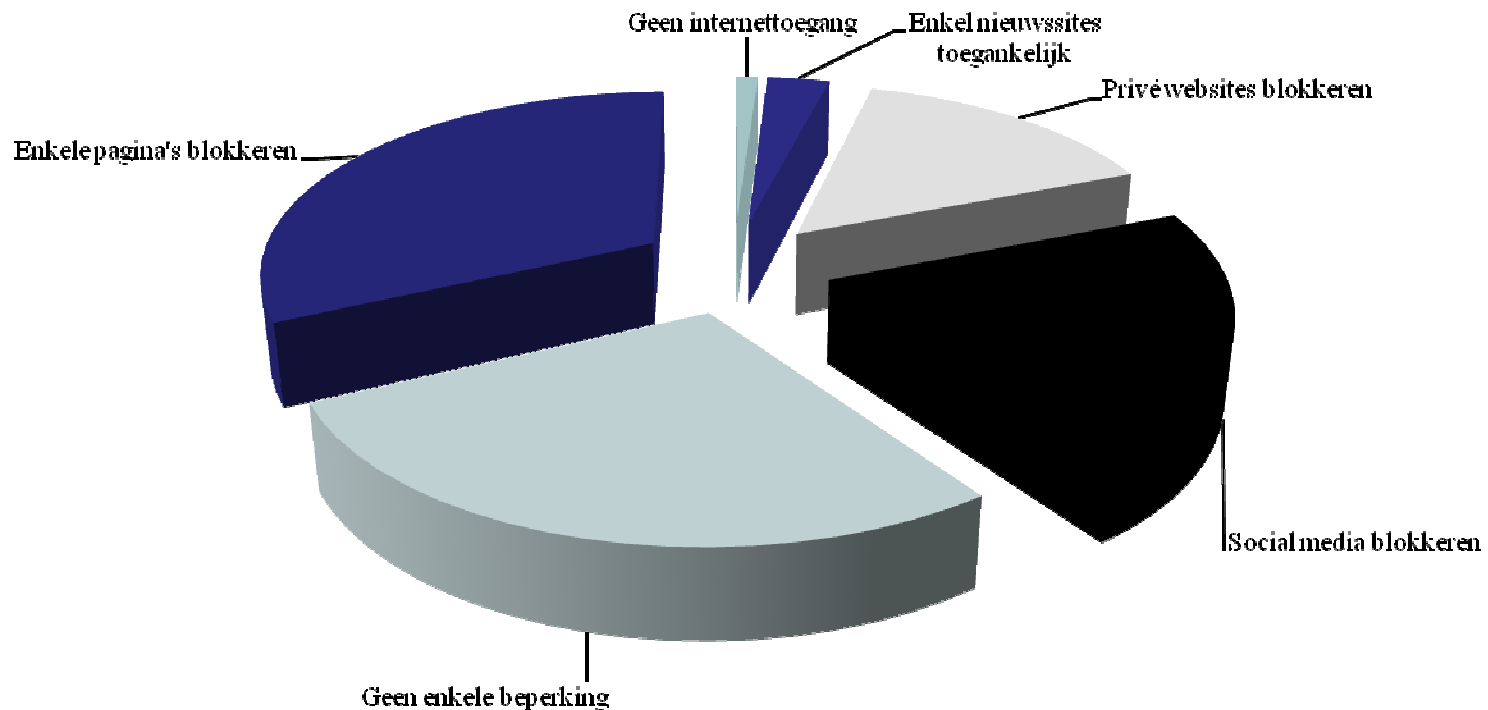
POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

Waarvoor gebruikt de ondernemer social media?

POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

Hoe streng zijn de internetpolicy's op de werkvloer?

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

POL Thema - juli 2010
WEB 2.0

SAMENGEVAT:

- ➔ 58% vindt sociale netwerken nuttig of zelfs onontbeerlijk
- ➔ Facebook en LinkedIn zijn absolute marktleiders
- ➔ 25% van jonge ondernemers checkt dagelijks zijn profiel
- ➔ Maar: ook oudere gebruikers roeren zich op de markt
- ➔ Hoofdzakelijk voor contacten met andere ondernemers
- ➔ Online blijft een aanvulling op persoonlijk netwerken
- ➔ Internetpolicy in de helft van de Limburgse bedrijven
- ➔ Zeker kleinere bedrijven in de praktijk erg liberaal in omgang met internet op de werkvloer

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

Polsslag Ondernemend Limburg

Vragen?

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Polsslag Ondernemend Limburg

Polsslag Ondernemend Limburg

juli 2010

VKW Limburg en UNIZO-Limburg
houden vinger aan de pols van de Limburgse economie

LIMBURG

Unie van Zelfstandige Ondernemers

